

סיפור לידתה של צברה

כיום מייצרים מנפט גולמי וממוצרי הלואי שלו יותר מ-3000 חומרים שונים. 250 חברות בעולם עוסקות בייצור החומרים הללו ולפי התפתחות העניינים אפ"ר לנבא שתוך עשר שנים תת-בסט למעלה ממהצית התוצרת של התעשייה הכימית על "הזהב השחור".

ההסבר להתפתחות זאת הוא השימוש הרב בכלי רכב ממוכנים, שיצר שוק עצום לדלק קל. תוך כדי ייצורו נתקבלו כמויות גדולות של מוצרי לוואי שונים כגון גזים, שמנים כבדים וכו'. תעשיית הנפט והתעשיית הכימיות שיתפו פעולה בחקירת צורת הפיכת מוצרי לוואי אלה לחומרים שמושיים ותורצת מחקרים אלה היא התעשייה הפטרוכימית.

החלוץ הפטרוכימי בארץ הוא "קדימה כמיקל קורפוריי" שן בחיפה, הידוע כמייצר "מיס" טר קלין". חברת "קדימה" בחרה בתור חומר גלם בשמן הסולר הי מצוי בארץ. "קדימה" רכשה את הזכויות של תהליך פטרוכימי ש-הומצא על-ידי הכימאי ד"ר אבי רהם בניאל, לפיו חמרי הגלם הי דרושים, נוסף לשמן סולר, הם: אויר, חומצה גפריתנית, סודה קוסי טית וגפרית — חמרים ישראליים כולם.

לפי תהליך זה אפשר לייצר חמרים חשובים כדטרגנטים (סבון נים סינטטיים), אמולגטורים וחומרי עזר לתעשיית הצבעים, הגומי ועוד.

חברת "קדימה" הקדישה הרבה מרץ וכספים על-מנת לפתור את טיב התוצרת. לפני כחצי שנה הפעילה "קדימה" את המתקן ההרושתי הפטרוכימי הראשון בארץ והחודש הוציאה "קדימה" לשוק אבקת-כביסה לשימוש ביתי אשר כונתה בשם ההולם — "צב" רה".

"צברה" היא הראשונה בסדרת חמרים חדשים ש"קדימה" מתכוונת לשווק בעתיד הקרוב ואשר יחסלו, בהדרגה, את התלות בחומרי ייחוס מחוץ-לארץ. ועל-ידי כך ייחסכו למדינה עד למיליון דולר לשנה במטבע זר.

מוצר הפטרוכימי הראשון בתרה "קדימה" באבקת כביסה ביתית מכיוון שהסבון הסינטטי הוא בעל איכות גבוהה מאד ועולה על חמרים דומים במה שנוגע לתכוונת הניקוי שלו. סיבה אחרת היא שאבקות הכביסה הביתיות מהוות את השוק הגדול ביותר מבחינת התצרוכת — כ-80 אלף קילוגרם אבקת כביסה לחודש. בשוק חשוב זה ריכזה "קדימה" את מאמציה לשיפור המצב. "קדימה" מה" בטוחה שאבקת הכביסה "צב" רה" תהפוך למוצר נפוץ ומקובל בכל הארץ ומה עוד שהיא משווקת במחיר עממי.

הנדון

(סוף מעמוד 3)

לעמי ערב, ורק כמויות קטנות יגיעו לישראל.

ביום שיווצר יתרון צבאי אריר לטובת הצד הערבי, יעמוד פיתוי עצום לפני מי מנהיג ערבי לסלק סוף-סוף את המובלעת הציונית, המבטרת את העולם הערבי.

אין כל סיבה להניח כי גמאל עבד אל-נאצר יהסס במקרה זה לקבל על עצמו משימה ערבית זו. אולם הדבר לא יקרה ב-1956, וכנראה גם לא ב-1957.

כל ערבי צעיר גדל על ברכי פולחן-ההערצה לדמות יהודה-בימינה בהיסטוריה הערבית: יוסוף סלאח ארדין, המצביא הכורדי שחיסל את ממלכת-ירושלים הצלבנית. מלך זה, שהטביע חותם בליימחה על המערב ו"המזרח כאחד, קבע את דרך-הפעולה הערבי מות כיום בלי כל ספק לנגד עיני רוחו של גמאל עבד אל-נאצר.

סלאח ארדין בא ממוסול, השתלט ללא שפיכת-דמים על מצריים, ניצל את הכוח הי מצרי כדי להרחיב את שלטונו בהדרגה על כל העולם הערבי באסיה.

רק אחרי שאיחד תחת שלטונו את מצרים, עיראק, סוריה, לבנון, נור, חג'אז וזב, יצא לקרב המכרי ריע נגד הצלבנים. הוא חיסל את הממלכה החזקה, בת 100 השנים, בקרב אחד ליד ח'בריה.

והי התכנית הגלומית לעבד אל-נאצר: להקים משטרים אוהדים לו בי ירדן ובעיראק, להקים פיקוד אחיד של מצריים, סעודיה, סוריה, ירדן, לבנון ועיראק, לאמן באותו זמן את צבאו בשימוש בנשק החדיש. רק אחרי שיסיים בהצלחה את השלבים האלה תגיע שעתו לפנות נגד ישראל.

בשוחות פלאוגיה למד עבד אל-נאצר על גופו ממש מה פירושו של הפיצול הערבי. עת גססו חייליו בכיס, לא נקף הלגיון הי ערבי, שרוב במרק של כמה קילומטרים, אצבע כדי להצילם. האישי מפלאוגיה לא יס' תכן בהרפתקה כזאת בשוין.

המאבק לאיחוד עמי ערב: זוהי זירת הקרב של הסיכוי הבא, שכבר התחיל.

אם ינצח עבד אל-נאצר בסיכוי זה, צפויה לישראל סכנה שתהיה גדולה אף מסכנת המלחמה: הסכנה היא כי יחסי-הכוחות יהיו כה נוראים לרעת ישראל, שהנהגה כזו שלת תלך בדרך הכניעה של קסטנר ושרת.

האם אפשר למנוע שואה זו? רק הערכותיהם בעניינים ערביים, יפסיקו לשחק בסיסמאות שאינן מרמות איש מלבד את עצמם, ויראו את המצב כמו שהוא: תמורה, מסוכן, אך לא חסרי-סיכויים.

בראש ישראל עומדים אנשים שהכירו את הערבים בסגירה ובפתח-תקחה של 1905, ו"המשלים את עצמם שאלה הערבים העומדים כיום מולם. אין דבר אחילי יותר מן המשפט: "אני מכיר את הערבים!" כשהוא נאמר בבוז ובזלזול בפי מנהיגי ישראל כזה.

אחרי מלחמת-העולם השנייה ומלחמת-העצמאות החלה תסיסה עצומה בעולם הערבי. בכל ארצות אסיה ואפריקה קמו העמים הנחשלים ויצאו לתנועת-שיחרור לאומית. מרחיק-ראות ניבאו תהליך זה מאש, ראו הזומנות היסטורית לישראל להנהיג את התהליך, לשחות בראש הזרם ולהשתלב עם כוחות העתיד. קולם טבע כשכרו-הנצחון שהציף את מנהיגי ישראל בתש"ט.

עתה מתגשם תהליך זה, בני ישראל ונגדה. הוא הוליד טיפוס חדש של ערבי, כשם שתנועת השיחרור העברית הולידה טיפוס חדש של עברי. עבד אל-נאצר הוא התגלמותו של טיפוס זה.

יש רק אפשרות אחת בידי ישראל למנוע בעדו לאחד את העולם הערבי נגדה, כשלב לקראת מלחמת-השמדה. עליה לחדול מלהיות צופה פאסיבית במחנה המרחבי. עליה לפ" לוש ללב המאורעות בעולם הערבי, להוכיח לעבד אל-נאצר שאי-אפשר לאחד את העולם הערבי בלעדיו, אך שפתוחה לפניו הדרך של ברית עם התנועה הלאומית העברית.

עבד אל-נאצר הוא אדם מפוכח. הוא ישתכנע אם ישראל תהיה חזקה, נאמנה לעצמה — וכנה כי נכונותה להשתלב בתנועת-השיחור רור של המרחב.

אנשים

דרושה שפה משותפת

כאשר סיים איש המדע ממכון וייצמן אהרן קצירסקי הוצאה שפה תיאר את התפתחותם העצומה של ענפי המדע השונים, התפתחות שבגללה יש עתה הכרח לחפש שפה משותפת בין ביולוג וחימאי, למשל, הוסיף שר הפיתוח **מרכזי בנטוב**, שתפקידו מביאו במגע הדוק עם אנשי מדע, הערה משלו: "חשוב עוד-יותר למצוא שפה משותפת בין חימאי לחימאי". ... בהרצאה אחרת, שנערכה בחיפה, נגע שגריר צרפת בישראל, **פייר זילבר**, אף הוא כשאלת השפות. בהודיעו על הפעלת ספריות גיי-דות צרפתיות בישובי העולים החדשים, הסי ביר השגריר דוברת-העברית את תפקידן: "לשרת את אלה החייבים לקרוא בשפת מולדתם, עד שילמדו את שפת התנ"ך". ... הי סגור שהותקף על-ידי אירכים ירדניים השי בוץ בכביש ודאי ערה הסיע את אמן הי צילו הנודע **פול טורטלייה** מקיבוץ מזרע, לביתו בקיבוץ מעברות. בשעתו, בחרו טורי-טלייה, אשתו ואחותו במשק הישראלי כי "פינה למנוחה ושלחה". ... הבריחה הצבאית אחרונה באהלי צה"ל מספרת על מפקר הבא לערוך ביקורת ומגלה כי השומר אינו עומד על משמרתו. הוא מכנס את חייליו ושו"אל אותם: "מי היה השומר האחרון?" התשובה: **אלכסנדר זייד** (שעבר מזמן לספרי הלימוד, יחד עם שאר גיבורי ארגון השומר).

על טעם ועל ריח

לאחר שחזר משבועיים של עבודת-ביצור רים בישוב ספר נראה היה לצלם העתות **נות הנם קאופמן** כי גילה את הסיבה לתופעה הקיבוצית של נערות יפות המאבדות בגיל-צעיר את גורתן הנאה. דעתו, שיפורסמה באריכות: הפרטים הקיבוץ מיועד בראש וראשונה להפיג את רעבון החברים, כולל יותר מדי לחם, תפוזים ומזון עשיר בפחמימות. ... חברי כנסת הסבירו את קצב תשובותיו המהיר של יושב-ראש ועדת הכספים **ח"כ ישראל גורי**, הידוע כנואם איטי וקפדן, בעובדה שבתפריט מידע הכניס סת של אותו יום הופיעה חסה טריה. גורי ידוע כצמחוני מושבע. ... בתחילת חג הפרח בחיפה ציין ראש העיר **אבא חושי** את משלוחי הפרחים ששלחו במיוחד על-ידי הולנד וארצות-הברית, אם כי לא היה זה המשלוח החוצלארצי החיוני ביותר לישראל בימים אלה.

"גור מאידי מארס"

פרשן הארץ הנודד, **רוברט וולטש**, מצא נושא מצויין להערה פילוסופית: כי צד זה עבר יום השנה ה-2000 לרציחת **ויליום קיסר**, "כמעט בלי תשומת לב

כוכבת אקברג

גם קרה עולה באש

מיוחדת? "חיש מהר נוכח העתונאי החתיק לדעת כי לא כדאי להיחפו בקביעת בורותו של הזולת. אחד מקוראי הארץ העמידו על טעותו: ב-15 במארס 1956 מלאו רק 1999 שנה לרצח המדינאי הרומאי, שארע ביום ה-15 במארס של שנת 44 לפני-הספירה. מקור הטעות: בין ה-15 במארס של השנה 1 לפני-הספירה ועד ל-15 במארס של השנה 1 אחרי-הספירה לא עברו שנתיים, אלא רק שנה אחת. מעולם לא היתה שנת 0. ... שלא כי מצביא הרומאי, נהנה נשיא ארצות-הברית **דיוויט ד. אייזנהאור** משמירה מעולה ביותר. תושב עיר דנור נעצר, הובא לדין באשמת איום לרצח כאשר השמיע בשיחה בי-בית-מדת אודות הנשיא: "אם יפול פעם ליד, לא יצא חי מהפגישת". ... על כמה ישראלים בפאריס הגיעו השבוע ידיעות משמחות: **יהודה ניימן**, אחד הציירים הצעירים רים המוכשרים ביותר, עומד לערוך תערוכה כה כאתת הגלריות החשובות של בירת צרפת. כמה מבקרי אמנות שביקרו בביתו התפעלו מעבודותיו וחזוים לו עתיד גדול בעיר האמנות. יהודה הוא בנו של המבקר התיאטרוני **יחזקאל (משה) ניימן**, שהוא צייר חובב מוכשר. ... צייר אחר, **אביגדור אריבא**, הטיס את תכונותיו ללונדון, שם עומדת להתקיים תערוכה שלו, לאחר הצלחתו בפאריס. מלבד זאת, הר פיע הספר הנפשות המתות של גוגול, כי תרגומו של הסופר הגדול ארתור אדמונד, עם אילוסטרציות נחמדות של אריבא, בהוצאה שווייצית, ב-12 אלף טפסים.

פסוקי השבוע

- **שמעון אבידן**, בסקירה על מצב הבטחון של משקי הספר, בפני מועצת הקיבוץ הארצי שנערכה השבוע במורע: "שר הבטחון עצמו ופיקוד צה"ל, ש מרבים כלי-כך לספר על ביקורם בנירים ביום אחרי ההפגנה, ביטלו את הצורך בכיבדורים ודחו מצדם כל אחריות לביצוע".
- **ראשי-הממשלה הבריטי אידן**, כשנשאל כמה עולה ביקורם הקרוב של ניקיטה כרושצ'וב וניקולאי בולגאנין בכריטינה: "רק חלק ממליון של מחיר פצצת מימן!"
- **בית-המשפט העליון הגרמני**, בפסקדין עקרוני: "הטענה (הכור זבת) שמישהו הוא יהודי אינה עשויה לבזות אותו או להשפילו בעיני הציבור. אולם אם טענה זו נאמרת בנסיבות המבליטות את הכחנה להעליב את הזולת, הרי היא מהחעה עבירה פלילית".
- **ראשי-הממשלה עיראק, נורי אדיסעיד**, במסיבת עיתונאים בה גילה כי גמאל עבד אל-נאצר הסכים תחילה להצטרף לברית ההגנה המרחבית: "הוא כמו פרימה-דוניה. הוא מתקעס למלא את תפקיד הטיגור הראשי, למרות שקולו מתאים בקושי לבריטון במקלה".
- **הגנרל מארק קלארק**, מי שהיה מצביא או"ם במזרח הרחוק, כשנשאל מה היתה העצה הטובה ביותר שקיבל מימיו: "העצה הטובה ביותר שקיבלתי מימי היתה לשאת את אשתי. היא ניתנה לי על-ידי אשתי".
- **כוכב הקולנוע השוודית אניטה אקברג**, הידועה גם כאניטה אייסברג (קרחון) בשל הצהרתיה הלועגות על עיניי אהבה וגברים: "אני נמסה רק תחת אורות הורקורים של אולפן ההסרטה. בכל מקום אחר, יהיה זה ביני בוני".